

Osallisuutta edistävän suunnittelun tasot

Elina Fonsén, KT, Tampereen yliopisto / Ediva oy,
Johanna Heikka, KT, Itä-Suomen yliopisto ja
Janniina Elo, KM, Tampereen yliopisto

Tiivistelmä

Laadukkaan varhaiskasvatuksen ylläpitäminen ja kehittäminen vaativat pedagogisten periaatteiden ja käytäntöjen jatkuvaa arviointia ja toiminnan suunnittelua. Varhaispedagoginen toiminnan suunnittelu ei tarkoita tiukkoja etukäteissuunnitelmia tai vastaavasti kasvattajien pakoa suunnitteluvastuusta, vaan uudenlaista ajattelua, jossa valtakunnalliset linjaukset ja lasten aloitteet yhdistetään.

Tämä artikkeli käsittelee lasten osallisuutta edistävää suunnittelua varhaiskasvatuksessa. Artikkelissa kuvatut osallisuuden teoreettiset lähtökohdat perustuvat Turjan (2011) luokitteluun osallisuuden ulottuvuuksista toiminnan suunnittelussa. Varhaispedagogiikan suunnittelu ja toiminnan kehittäminen puolestaan pohjautuvat lasten havainnointiin ja arviointiperustaisuuteen. Havainnointitietoa tuottavat ja dokumentoivat täten niin lapset, kasvattajat kuin vanhemmat. Lasten osallisuutta edistävää suunnittelua kuvataan artikkelissa kahdella eri tasolla. Suunnittelun makrotasolla tarkoitetaan lapsiryhmän pedagogiikan pitkän tähtäimen suunnittelua, joka pohjautuu valtakunnallisiin linjauksiin ja keskiöön nostetaan ryhmän varhaiskasvatussuunnitelma. Mikrotason suunnittelulla puolestaan tarkoitetaan makrotason suunnitelman ja päivittäisen havainnoinnin ja arvioinnin pohjalta viikoittain tehtävää prosessimaista pedagogiikan suunnittelua. Eri tasojen suunnittelua havainnollistetaan konkreettisin esimerkein sekä pyritään avaamaan suunnittelun sisäkkäisten prosessien välisiä yhteyksiä.

